

KONTROVERZNI »POHORC« DR. ANTON JEHART

Del društvene dejavnosti je načrtovane v skladu s prepričanjem, da pomembnih, zanimivih, zaslužnih itd. osebnosti ne smemo prepustiti pozabi. Letos smo se na Glazerjev rojstni dan posvetili pomembnemu učenjaku s Smolnika, dr. Antonu Jehartu, za katerega velik del domačinov sploh ne ve, kako in s čim se je vpisal v našo zgodovino. Zlasti mlajši o njem ne vedo pravzaprav skoraj nič. Starejši (redke izjeme), pa se spomnijo nanj nekako tako:

»Jehart? Ja, sem že nekje slišal, ampak ...«.

Na našem posvetu, ki smo ga organizirali skupaj z Mariborsko knjižnico, Univerzitetno knjižnico in osnovno šolo ter posamičnimi raziskovalci, pa smo skušali ta »ampak« napolniti z vsebino. S predavanji, z razstavo, s power point predstavitevijo in s polurnim filmom o Jehartu. Obisk je bil presenetljivo dober za zgodnjo dopoldansko uro. Kakšnih sedemdeset obiskovalcev, vključno z njegovo hčerko Majdo Toplak je bilo zelo zadovoljnih s slišanim, videnim. In kdo je bil ta »doktor«, kot so ga klicali Smolničani? Poglejmo nekaj najbolj skopih in zanimivih podatkov o njem.

Rojen je bil leta 1881 v Lovrencu na Pohorju, kjer pa je preživel le najbolj zgodnja šolska leta. Kasneje so bili mesto bivanja najprej Maribor, nato Šentjur, Dunaj, Stari trg, Žalec, Celje, Graz, Slivnica ..., največ svojih zrelih let pa je preživel v Rušah, natančneje na Smolniku. Na Hlebovem, na »Jehartovem«, kakor so nekoč rekli Penzionu Lobnica, danes poznanim pod imenom Mladinski dom. Od Smolnika, ki mu je sam rekel tudi »druga Švica«, se je poslovil marca 1948, tik pred tem, ko je v mariborski bolnišnici umrl. Tam je na »magdalenskem« delu pobreškega pokopališča ob svoji Roziki tudi pokopan.

Dr. Jehart je bil brez slehernega dvoma naš najbolj učeni sokrajan. Teolog po izobrazbi, biblicist, poliglot, ki se je »znašel« v preko dvajsetih jezikih. Tudi tako eksotičnih, kakršni so arabski, aramejski, akkadski, etiopski, turški, perzijski ... In, ob latinici se je »znašel« še v celi vrsti pisav: arabski, grški, cirilični, v klinopisju, hieroglifih, posebni etiopski pisavi, sam pa je razvil še lastno stenografijo, ki je ni znal brati nihče drug. A Jehart ni bil le profesor na univerzi.

Če bi nas kdo danes vprašal, kdo je v slovenščino prevedel Winnetouja, bi večina ne vedela, da je bil to prav Jehart. Ki je prevajal tudi avtorje Tarzana, Nevidnega človeka, Džungle, Sherlocka Holmsa, Otoka zakladov itd. Za svojo »anonimnost« je bil nekoliko tudi sam »kriv«, saj je prevajal pod psevdonomom Paulus ali pa nekaterih svojih del sploh ni podpisoval. Tudi sam je pisal številne potopisne članke in knjige s svojih potovanj po svetopisemskih deželah, po Egiptu, Palestini, Siriji, Iraku ... Bil je torej »nemirnež«, neke vrste pustolovec, avanturist, knjige so bile dobro sprejete pri bralcih, nekatere ponatisnjene in razprodane.

Žal se nam ni ohranilo veliko pričevanj o njegovem triletnem ujetništvu v prvi svetovni vojni in tudi ne o drugi svetovni vojni, ki jo je preživel v nemških taboriščih ter internaciji. Jasno, da je vse to toliko bolj krepilo njegovo narodno zavednost in socialno naravnost. Nič čudnega, saj se je vse do smrti rad družil s preprostimi ljudmi, drvarji, kmeti, kočarji. Zlasti pa s planinci in smučarji, saj je bil navdušen ljubitelj narave in smučanja. Kot duhovnik je tu maševal ter opravil blagoslovitve ob odpiranju, prenovi številnih planinskih koč (Peca, Ribniška, Klopni vrh, Pesek ...)

In zakaj je bil tako pomemben mož preprosto odrinjen v pozabo? Morda zato, ker je kot duhovnik imel življenjsko sopotnico (Roziko Dolinšek) ter hčerko (Majdo Toplak, rojeno Dolinšek) na Smolniku. To in njegove zahteve za reformo zastarelega teološkega študija gotovo ni bilo najbolj po meri cerkveni oblasti. Kakor ne dejstvo, da se je raje družil s posvetnimi ljudmi, z odvetniki, fabrikanti, bankirji, zdravniki, planinci, gozdnimi delavci ... kot s kleriki. »Sumljiv« pa je bil gotovo še povojni socialistični oblasti. »Hotelir«, ki je postavil na Smolniku moderen hotel z lastno hidrocentralo, mlinom, ribnikom, velikim bazenom (20X10 m) ..., ob katerem so za Tita na prelomu petdesetih let pripravljali oboroženo lovnišče jelenov ... Seveda, po končani vojni nova oblast ni imela pretiranega posluha za duhovnike, tudi za tiste ne, ki jih je »upokojila« kar cerkvena oblast sama. Kljub temu, da je bil dr. Jehart velik domoljub in človek z izrazito naklonjenostjo »malemu človeku, kmetu, kočarju...«

Zanimivo, da ni Jehartu namenil niti kančka pozornosti nekoliko mlajši Janko Glazer, ki je sicer precej pisal o pomembnih osebnostih iz našega okolja. Dasiravno sta bila tako rekoč »sosed« ob Lobnici in sta bila, čakajoč na izgnanstvo, skupaj zaprta v Meljskem zbirnem taborišču. Oba pomembna intelektualca mariborske srenje v obdobju med dvema vojnama. Oba ljubitelja narave, literata, prevajalca, zgodovinarja itd. Če so nekateri dr. Jeharta tako zelo spregledovali, potiskali nekako »na rob« v preteklosti, pa želimo mi vsaj nekoliko popraviti to zgodovinsko krivico. Anton Jehart si zasluži mesto v našem spominu in k temu smo nekoliko prispevali s posvetom in bomo še letos z izdajo knjige o njem.

V. Rezman

